Ročník XI. — Číslo 8. Kvasilov dne 24. února 1936. Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem. 35 gr.

Rukopisy se nevracejí.

Hlas Volyně

Právě v těžkých chvílích života je nutno, aby každý byl mužem charakteru a odvahy — ne hazardu! — a šel uvědoměle za pravdou. Říkává se, že takovým lidem štěstí často přeje.
Dr. Ed. Beneš.

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Dr. Josef Folprecht.

Lidová výchova v zahraničí.

Není pochyby, že spolky, jakožto hlavní lidově výchovní činitelé, zasluhují i u našich krajanů nejhlubší péče. Naši krajané vždycky — dá se to jejich historií dokázati, byli přesvědčeni o tom, že je nutno se organisovati nejen za účelem ochrany, nýbrž i za účelem osvěty. Spolkový smysl si přinášeli z vlasti, jakožto ze spolkové země téměř klasické

Podle zákona o světle a stínu nevyhnula se tato činnost stránkám stinným, které dosud trápí náš krajanský život leckdes. Jednu z nich nazýva K. Nádvorník nezdravou konkurencí. Je to příliš jemně řečeno.

Máme kolonie — nemohou nikde býti příliš veliké — kde je pět spolků krajanských. Zakládá se pět spolků, pět knihoven, patery schůze, patery místnosti atd. Spolky se ovlivňují politickými, sociálními, hospodářskými znaky, někdy jenom osobními nebo názvem. Některé spolky čs. spojují živly neinetour dější, jiné se odlišují jen nepatrnými odstíny. Dělba práce zpravidla chybí, naopak spolky pracují zpravidla o týchž věcech, stejným způsobem, soutěží nesprávně a neprospěšně, hlavně potom v nynější kritické době si v činnosti překážejí.

Jsme spolkaři, toužíme po funkcích spolkových, přiznejme si to. Není to tak pěkná vlastnost. Ale buďme kritičtí, aspoň skoušejme, co by bylo jiné, lepši a prospěšnější. Jestliže hraje jeden spolek s úspěchem ochotnické divadlo, zkusme my loutkové divadlo nebo sborový zpěv, nebo snad malý orchestr nebo tamburašský. Nebo připravujme vánoční nadílku, oslavu státního svátku, dětskou besídku, rodičovskou schůzi, péči o dorost, výchovu dívek. Práce a místa pro každého dost! Jsme-li na to slabí, připojme se raději k jinému spolku, abychom netříštili síly!

*

Přetiskujeme tento článek Dr. Josefa Folprechta z „Krajana".

Při vzrůstajícím počtu českých organisací na Volyni je tento článek nanejvýš časový. R.

—o—

Dnešní důchod zemědělce.

Dle komunikátu zemědělského ekonomického oddělení drobných hospodářství vesnických ve Varšavě pro rok 1933—34 (Kalendarz Gospodarski Kółek Rolniczych na rok 1936) byl hrubý příjem drobného hospodářství přepočtený na 1 ha užitkové půdy tento:

	zl.
Produkce rostlinná	90.11
Produkce živočišná	124 01
Zvětšení zápasu hospod. a jiné	20.87
Úhrnem	234.99

Výrobní náklady přepočtěné na 1 ha v tém že roku stanovily:

	zl.
Amortisace staveb a mrtvého [invent.	33.52
Dokup koncentrovan. krmiv a [jiné	6.18
Oprava staveb a mrtv. invent.	6.34
Drobné nářadí	2.99
Daně, pojištění a jiné	29.17
Náklad na práci rodiny	88 25
„ „ „ nájemnou	30.19
Zmenšení zásob	4.02
Úhrnem	200.66

Tedy čistý důchod z 1 ha vynášel 34. zl. 33 gr. a hospodářství sestávající z 10 ha by mělo 343 zl. celoročního důchodu. Však jest více než pochybno aby dnes na 10 ha možno bylo dosáhnouti tento čistý důchod. A jak by měl tento vypadati dle zemědělské kalkulace?

Dle téhož oficielního komunikátu bylo investováno v zemědělském drobném podniku v r. 1933—34 na 1 ha tento kapitál:

	zl.
Půda	1,116
Stavby	566
Živy a mrtvý invent.	235
Kapitál oběžný	145
Úhrnem	2,062

Tedy 10 hektarové hospodářství v našem příkladě možno oceniti celkem asi na 20 tisíc zl. Odpovídá to docela našim poměrům na Volyni.

Dle výšeuvedeného pramene na 1 ha se počítá v r. 1933—34 zúročení ve výši 123 zl. 70 gr.! Však vezmem nejnižší u nás zúročení investovaného kapitálu tedy 3 proc. Kdyby zemědělec uložil kapitál 20 tisíc zl. do kteréhokoliv odvětví výrobního měl by bez žádné námahy nejméně 600 zl. úroku. U nás se však s investovaným kapitálem nikdo nepočítá, je zadarmo vložen do hospodářství. Dává pouze zemědělci neomezené právo dřít se na „svém" majetku a více nic. Však každé větší hospodářství, které vede účetnictví, rozhodně musí počítati se zúročením vloženého kapitálu.

Dále má zemědělec bezesporné právo na podnikatelský zisk a to aspoň 3 proc. Zavádíme chmel, ušlechtilé osivo, dobytek a jiné vymoženosti soudobého hospodaření, abychom vlastně docílili tento podnikatelský zisk. Bez něho by nebylo ku příkladu stále stoupajícího rozpětí průmyslové výroby aneb obchodu, neboť je základem akumulace (nahromadění) kapitálu.

Podnikatelský zisk je vlastně hybnou pakou veškeré výroby v našich národo-hospodářských poměrech.

Souhlasíme s tím, že položka 88 zl. 25 gr, jakožto výrobní náklad na práci rodiny přepočtený na 1 ha bude zároveň mzdou hospodáře a hospodyně. Tedy na 10 ha, hospodářství tato vynese asi kolem 900 zl. Však tento obnos sotva stačí na celoroční udržení asi 4 členné rodiny.

Pokusme se zhruba toto si propočítati:

	zl.
100 pudů obilí	200
2 vepři po 10 pudů	200
400 litrů mléka	40
Cukr petrolej a jiné	100
Šatstvo, obuv	360
Úhrnem	900

Tedy zúročení vloženého kapitálu a podnikatelský zisk by vlastně měli stanoviti čistý důchod 10 ha zemědělce. Však o důchodě ve výši 1,200 zl. nemá takový hospodář co mluviti ba ani oficielní statistikou stanovený zisk 343 zl. z 10 ha je dnes těžko dosažitelný.

To vše znamená, že drobný zemědělec nemůže mluviti o rentabilitě svého podniku. Může pouze říci o sobě že je „hospodářem" leč v menších podnicích se životní mírou neliši od eventuelních svých nájemných pracovníků. Ba nadře se a nastará často-

krát více než tyto. A celoroční odměna takové hospodářské rodiny se páčí, jak bylo výše mluveno na pouhých 900 zl. Je to dosti málo. Vždyť vrátný, který stojí aneb sedí 8 hodin u dveří kanceláře má u nás 100 a více zl. měsíčně.

Nevede se účetnictví a proto mnohý zemědělec není si vědom s jakým výsledkem hospodaří aneb které odvětví je výnosnější po případě, co se mu vůbec nevyplácí. Nepamatuje se, že do výrobních nákladů se má započítati amortisace (úmor) staveb a inventáře; když pak se tyto mají vyřaditi není na nové peněz.

Dnes na vesnici vidíme málo změn, málo se staví. Naopak ve městě povstalo mnoho imposantních novostaveb; jsou to většinou reprezentativní budovy státní. Ve městech se zkoncentrovalo bohatství a vesnice se ochuzuje. Dnes málo který zemědělec je v stavu vybaviti hotovými penězi dceru aneb syna. Většinou rozkouskuje těmto svou polnost a to není zdravé počínání pro budoucnost. Aspoň zemědělskému pokroku to neprospěje. Jak zjednati nápravu tohoto stavbu věcí? Ovšem nabízí se sama sebou odpověď: snížením výrobních nákladů a zvýšením produktivity docílíme při organisovaném prodeji určité výše rentability našich zemědělských podniků. Ale dnes na různé soudobé vymoženosti drobný rolník nemá a mnohý není si jist, že se to vyplatí. Je nutno zemědělce převychovat, přesvědčiti jej, že je hoden lepší odměny za svou práci, že si zasluhuje na vyšší kulturně-společenský život, než mu to dovoluje jeho dnešní postavení a hospodářsko-politická situace. A za tím účelem je nutno, aby se zemědělci organisovali nejen hospodářsky ale i politicky. Po volbách dnešní naše vláda počínaje ministerským předsedou Kościałkowským měla dosti receptu na uzdravení hospodářského organismu rolnictva.

Až si zemědělci uvědomí, že jejich osud spočívá v jejich rukou, tehdy nastoupí cestu k lepší budoucnosti.

Inž. V. Jansa.

Situace v Habeši.

V území mezi francouzským Somálskem a pevností Magdalou je rvavý shon. Všemožnými dopravními prostředky: karavanami, auty (pokud jich pro stálé nepohody lze použiti) a letadly dopravuje se vojsko a munice i životní potřeby pro vojsko a zvířectvo do Magdaly. Železniční stanice Mordala je k nepoznání. Sklád ji se tam nespočetné válečné zásilky, dopravené po moři ku Džibuti, určené pro Diredavu a Addis Abebu. Opačným směrem se dopravují zbraně, a mnoho žen, vycvičených v sídelním městě k válečným výkonům.

Karavanní cesty kolem Magdaly jsou bez ustání přeplněny vojskem, které se v pravém smyslu slova žene k severu, k Makalé, vzdálené několik denních pochodů. Z dalekého severu bez ustání se volá o posily, o munici a životní potřeby. Makalé je heslem vojska, válečný řev „Makalé“ ozývá se z hrdel příšerných polodivochů, kteří netuší, proti jakému vojsku a proti jakým zbraním postupují.

Jiné veliké proudy Habešanů, mužů i žen, dirigují se zase do pevnosti Magdaly.

Jsou to obyvatelé západní oblasti Habeše, dobrovolně se dostavivší nebo mocí sehnaní po vyhlášení všeobecné mobilisace. Tento lid nemá o zacházení s moderními zbraněmi ani zdání. Jejich zbraněmi byly dosud neohroženost, smělost při přepadávání a kopí nebo jatagan. V pevnosti Magdale mají se tito Habešané zase co nejrychleji vycvičiti, především v zacházení s puškami — a pak se vypraví do pole. Výcvik těchto hord svěřen zase veliteli pevnosti rasu Makonenovi, který svou známou energii a svými zkušenostmi, získanými v armádě turecké, umožnil rychlý výcvik tisíců vojínů a dodal na fronty nejlepší vojsko vycvičené a také dobře vyzbrojené.

Při neuvěřitelné orientálské ledabylosti ve vojsku, zejména pak v důležité pevnosti Magdale, zjednal disciplinu a získal neomezenou důvěru všeho vojska.

Nedávno byl vyslán do válečného pásma na sever, aby převzal velení po rasu Mulu Gatovi. Nesmírně překvapilo, že Makonenovi bylo nadále ponecháno zase jen organisování sil a opatřování výzbroje, kdežto rozhodování a disponování na frontě dáno mu nebylo. Bylo ponecháno rasu Mulu Gatovi, ministru války, se kterým prý se nepohodl. Ras Makonen radí k vyčkání, k dalšímu vyzbrojení a zabezpečení armády, kdežto Mulu Gata vyhovuje bojechtivému vojsku—útoči. Z takových nehod nedá se očekávati úspěch. Vůbec je čím dále zjevnější, že uvnitř habešské armády bují neshody, které nepřispívají úspěchům. Na severní frontu vypraveno nejlepší mužstvo s nejlepšími — pokud možno — zbraněmi — ale nedostává se střeliva, není dalekonosných děl.

V tomto ohledu jsou Italové dokonale válečně vyzbrojeni, ale — více ještě než Habešanům — nedostává se životních potřeb pro vojsko a tahouny, kteří už nyní hrozí drě hladem

Besídka.

Ark. Averčenko.

Ve světle zdravého rozumu.

Z ruského přeložil Ad. Křivský.

Kdysi přišel člověk, velmi potměšilé tváře do ministerstva války kterési říše.

„Představte mne — pravil — nějakému pánovi, který něčemu rozumí. Chci mu oznámiti něco velmi zajímavého“.

„A čemu má rozumět?“ tázali se ho.

„Něčemu z aviatiky! Učinil jsem nový důležitý vynález v oboru válečné aviatiky a chci jej prodat. Způsobí ve válečnictví převrat a od základu změní způsob vedení války! Kdo odkoupí můj vynález, zjedná si mocnou, podmaňující převahu nad svým protivníkem. Válka musí skončit vítězstvím majitele mého vynálezu! To je to co chci říci“.

Všichni se zaradovali, zavedli vynálezce k generálovi. Generál se také zaradoval, přinutil vynálezce, aby si sedl, a tázal se ho:

„V čem spočívá váš vynález?“

„Sestrojil jsem typ řiditelné vzducholodi, která může se udržeti sedm dní ve vzduchu a nésti celou četu vojáků, kterou ani déšť, ani bouře nemůže uškoditi. Chcete koupit můj vynález?“

A když generál čestným slovem mu slíbil, že nezneužije jeho důvěry, ukázal mu vynálezce svoje návrhy a kresby.

„Ano — pravil generál, prohlédnuv si kresby — máte pravdu. Je to tak, jak říkate! Kolik požadujete za svůj vynález?“

„Milion“.

„Dobře!“ zavolal generál a dojat políbil vynálezce. „Zde máte poukázku na říšskou banku. Okrouhlé milion. Děkuji vám velice. Vynaleznete-li ještě jednou něco — přijďte k nám zase“.

„Já už něco pro Vás mám“, zamžoural očima a jeho tvář nabyla potměšilého vyrazu. „Věcičku, která je úžasná“.

„Co je to?“

„Vynalezl jsem dělo, kterým bez námahy možno trefiti mnou sestrojenou řiditelnou loď a více tak, že střemhlav se musí zříti k zemi. Vzducholoď před mým dělem nemůže se vůbec zachraniti!“

„Poslyšte“, pravil generál vyčítavě. „To je přece zvláštní. Co pak se nestydíte? Nejdřív vynalezete takovou výtečnou, famosní řiditelnou vzducholoď a hned na ní děl! Odpusťte, ale já to shledávam skoro beztaktním“.

„Nevidím v tom nic beztaktního“, usmál se neznámý. „Zajisté se mnou souhlasíte, že válečna technika a způsob boje proti nepříteli ustavičně se zdokonalují, stále musí pokračovat a nesmějí ve svém vývoji se zastavit. Moje řiditelná vzducholoď je strašlivá věc! Tu je prostě nutno míti proti ni účinná opatření“.

„Hm... to je zajisté pravda, třeba že ne úplná. Ještě bych připustil, kdyby jiný člověk byl vynalezl vaše dělo a přišel nám je nabídnout ke koupi...!“

„Hospodine! Jakoby to nebylo zcela

padají. Proto se soudí, že rozhodujícím činitelem tu bude hlad!

V šarvátkách, bez ustání svářených kolem Makalé, v horách a průsmycích, měli Italové i Habešané veliké ztráty.

Dle značek, nalezených u padlých, raněných i zajatých Italů, největší ztráty utrpěla italská „Divise 21. dubna“. Ztráty Italů, činily několik set mužů raněných a zajatých.

Ztráty Habešanů zajisté nebyly menší — ale v celku tyto šarvátky jsou důležité, jen pokud se týče zásobování. Přepadají se karavany se zásobami, přicházející ze západního vnitrozemí, kdežto veliké bitvy u Makalé se budou musit svésti brzy (což se mezi tím již stalo, p. r.), protože vojskem i zvířaty celé široké okolí Makalé již bylo nadobro vyčerpáno.

Pak se utká stotisícové vojsko, soustředěné Italy i Habešany, a pak vítěz opanuje krajiny — — naprosto vyhladovělé. Nastane pak postup nížinami k vzdálené pevnosti Magdale, směrem k nesmírně dalekému cíli Italů; k Addis Abebě? Nebo zůstanou Italové u Aduy a Adigratu?

Nedaleká doba musí rozhodnout. Armády čeká další svízel, trvalé deště, které velké podniky vůbec znemožní. Kamkoliv se zrak upře, všude se zjevují cesty krvavé, daleké, pro útočící vojsko i bránící se divochy jistě kruté. „Nár. Pol.“

žena k obstarávání zemědělského oddlužení, provedla od začátku své činnosti 283.970 konversí dluhů v úhrnné sumě 293.936.000 zlotých.

O petrolejových sankcích.

O petrolejových sankcích se vyjádřil výbor expertů SN tak, že jejich uvalení na Italii by mohlo přinésti citelný výsledek již během 3 až 3 a půl měsíce. Předpokladem je omezení vývozu petroleje ze Spojených států do Italie, alespoň na normální stav. To padá po prohlášení amerického zahran. ministra Hulla, že vláda nemá žádného zákonného prostředku k zamezení vývozu vál. materiálu — pokud jde o suroviny — do stá ů válku vedoucích. Amerika projevuje nyní velmi čilý obchod s Italií a tučné obchodní zisky jsou tu jistě přednější než zájem o spravedlivé rozuzlení habešského sporu.

Kronika.

Ve východní Malopolsce byly objeveny nové bohaté naftové prameny.

Vicepremiér pro hospodářské záležitosti a ministr financí Kwiatkowski přednesl v rozpočtovém výboru senátu při poradách o rozpočtu vzrušující zprávu, že ve východní Haliči byly objeveny nové neobyčejně bohaté naftové pánve v Polsku. Tato zpráva byla s příslušného místa doplněna tím, že pokusné vrtby naftové společnosti „Pollon“, které byly před nedávnem podniknuty společně se státní naftovou společností „Polmin“ na území okresu Turczanowice ve východní Haliči, vedly k objevení bohatých naftových pramenů. Produkce jedné provisorní naftové šachty na tomto území činí 70 tun denně, při čemž jde o velmi cennou surovou naftu. Pro nedostatek vhodného technického zařízení musela však býti produkce této nové provisorní šachty omezena na 15 tun denně.

Rušení zemských služebností.

Hlavním bodem pozemkové reformy jest, jak známo, úprava rozsáhlých lučních a lesních služebností, které zatěžovaly střední a velké statky ve prospěch selských hospodářství a kterých zejména úřady v bývalém ruském okupačním území využívaly k tomu, aby mezi venkovany a majiteli statků udržovaly napjatý poměr. Podle nedávného výkazu byly v letech 1919 — 1934 zrušeny tyto služebnosti v 7.636 obcích pro 246.931 selských hospodářství. Za ustoupení od těchto služebností dostala selská hospodářsví pozemkové příděly v úhrnná rozloze 562.000 hektarů a peněžitou náhradu ve výši 3.523.000 zlotých kromě menších sum v markách, dolarech a zlatých rublech.

Oddlužování zemědělců.

Akceptační banka, která byla zalo-

Armáda rasa Mulugety zničena.

Maršál Badoglio telegrafoval zprávu č. 127., v níž se m. j. praví: Ras Kassa následkem bitvy v Tembienu ve dnech 20. — 24. ledna byl nucen zříci se svých plánů. Vrchní italské velení ve východní Africe připravilo rozhodnou útočnou akci v úseku u Enderty na jih od Makalé.

Italské oddíly rozpoutaly prudký útok, podporovaný hustou mlhou. Rozhořčený odpor nepřítele byl všude zlomen italskými vojíny a černými košilemi za velmi účinného přispění dělostřelectva a letectva. V pozdních odpoledních hodinách se černé košile zmocnily vrcholu Amba Arradam.

Nepřátelská armáda byla zcela rozvrácena.

Zmocnili jsme se velkého množství zbraní i materiálu, mimo jiné též velitelských odznaků a dekorací sa-

---

lhostejno... Bude se Vám snad více zamlouvat, vyjdu-li ze dveří oholím si knír, uvážu-li si jinak kravatu a opět se vrátím k vám do pokoje a pozdravím vás, jako bych byl zcela jiný člověk, který vás v životě ještě nikdy nespatřil? Chcete-li učiním tak ihned“.

General se zastyděl, protože nebyl hlupákem a nemiloval zbytečných hraček. „Máte pravdu“ řekl. „Nelze nic dělat, musíme vaše hrozné dělo koupit, protože jinak jej můžete — to pravo máte — prodat jinému. Kolik tedy?“

„Milion“.

General zaplatil vynálezci, poklepal mu na rameno a pravil s přesvědčením: „Vy jste velice nadaný člověk!“

„Ano, zajisté“, smál se vynálezce „jsem skutečně velice nadán!“

„Ano, bože, vynalézti takové strašlivé, zkázu chrlící dělo...“

Vynálezce skromě namítl: „Nu... strašlivé... vy mi lichotíte. Tak obzvlášť strašlivé není...“

„Jak to — není? Pokud jsem porozuměl kresbám...“ Ano, působení té vdu holodi může být opravdu zhoubné. „Ale...“ Sklouzl opět do křesla a pohledl na generála chytrácky přimhouřenýma očima. „Ale co tomu řeknete, odhálím-li vám malé tajemství, které může vám býti velmi prospěšné: Vynalezl jsem pro svou řiditelnou loď tak dobrý a silný panceřový obal (je to me tajemství), že moje dělo jej vůbec nemůže prostřeliti!“

„Chcete, abych se zbláznil? Dělat takové věci — to je nízké, škaredé, nepočestné!“

Neznámý svraštil čelo. „Nečiním nikdy nic nepočestného! Nemůžete mi činit ani nejmenší výčitku. Jest snad moje řiditelná vzducholoď špatná? Je výtečná. Je snad dělo špatné? Jest ještě lepší než vzducholoď!“ „Ano, ale měl jste mi ihned předložiti svůj neporušitelný pancéř!“

„Ale pročpak?“ odvětil vynálezce chladnokrevně. „Rozvoj válečnictví a způsob vedení válek musí postupovati normálně a znenáhla. Skoků v tomto vývoji nesmí býti“.

Po té seděli oba, generál i vynálezce, pět minut proti sobě. Generál přemýšlel, vynálezce kouřil doutník. Generál chtěl opět namítnouti, že by bylo lépe, kdyby někdo jiný byl objevil tajemství onoho pancéře, ale v obavě, že neznámý by zase chtěl jíti za dvéře, oholit si knír a vrátit se jako jiný člověk, vzdychl jen z hluboka a otázal se: „Kolik?“

„Milion“

„Spokojte se s poloviční sumou“

„Jinde dají mi za to dva miliony,“ odvětil vynálezce.

„Hospodide, bože můj! Je to člověk! Nuže dobře, dostanete ještě milion. Zrujnujete nás!“

Neznámý přijal poukázku, stiskl generálovi ruku a učinil krok směrem ku dveřím.

„Slyšte“, zadržel jej general a jeho tvář měla vzezření nerozhodnosti. „Jste skutečně přesvědčen, že vaše řiditelná loď je nezničitelna?“ Neznámý se lstivě usmál. „Mým dělem?“ Moje dělo ji rozhodně zničí!“.

„Takže ohledně toho pancéřového obalu mohu býti klidný?“

„O ano!... Nebudou-li vynalezeny nové, komplikované střely, mající

mého rasa Mulugety. Ozbrojené síly fašistické Italie, vedené nezvratnou vůlí zvítěziti, porazily nejlepší oddíly habešské armády, v něž habešský císař skládal své největší naděje.

Úspěch levicové frony ve španělských volbách.

Parlamentní volby ve Španělsku byly skončeny 16. II, o 16. hodině. Volební účast byla tentokrát mnohem větší než při volbách posledních v r. 1933. Zejména ženy přicházely k urnám ve velkém počtu.

Výsledky, které došly, potvrzují jasně úspěch levice, která získává dosud asi 225 mandátů proti 135 mandátům pravice a 60 mandátům středu.

Politická amnestie ve Španělsku.

Dekret o amnestii obsahuje jediný článek, který praví: „Amnestie se uděluje osobám, jež jsou odsouzeny nebo s nimiž se vede řízení pro politické a sociální delikty. Amnestie se vztahuje také na členy baskických městských rad, odsouzené definitivním rozsudkem. Vláda podá cortesům zprávu o tom jak použila přítomného zmocnění."

Anglická půjčka Francii.

Podle angl. novin bylo úspěšně skončeno jednání o britskou půjčku Francii a úmluva o této půjčce bude v nejbližší době podepsána. Všechny podrobnosti nejsou ještě známy, avšak celková výše půjčky bude patrně 60 milionů liber, zúročení 3 proc., doba splatnosti 1 rok.

Neklidný asijský východ.

V Ulanbatoru se vyvrací co nejrozhohněji zpráva, rozšířená tokijským rozhlasem, že na mongosko-mandžusské hranici došlo k novému přepadu, jehož se prý zúčastnil mongolský vojenský oddíl o tisíci mužích a se 4 pancéřovými auty. Jak zdurazňuje moskevská kancelář TASS, nedošlo k žádné nové srážcee na mongolsko-mandžuských hranicích od příhody ze dne 12. února, o níž byla již podána zpráva. Tokijská zprava je prý čirým výmyslem.

Tokio popírá smlouvu s Berlínem.

Podle zprávy z dobrého pramene, oznámila japonská vláda oficiálně vládě francouzské, že informace v tisku různých zemí o domnělé existenci tajné smlouvy japonsko-německé postrádají jakéhokoliv podkladu. Rovněž se nekonalo žádné jednání mezi tokijskými úředními činiteli a zástupcem britského pokladu Leithem - Rossem, jenž dlí nyní na Dálném východě, ve věci návrhu měnové reformy v severní Číně, na základě které by měna této provincie byla připoutána k japonskému yenu.

Roosevelt svolává panamerickou konferenci.

President Roosevelt zaslal všem vládám latinské Ameriky okružní dopis, týkající se navrhované panamerické konference. Zástupcům tisku však odmítl sděliti obsah tohoto listu i náměty, jimiž by se konference měla zabývati. Letadlo, které mělo dopraviti dopisy presidenta Roosevelta vládám jihoamerických států, bylo zdrženo špatným počasím o jeden den. Na místech, blízkých Bílému domu, se soudí, že na panamerické konferenci, kterou Roosevelt svolává, bude jednáno kromě problému míru také o obchodních otázkách.

Vláda povstalců v Paraguay.

Jak oznamují americké noviny v republice Paraguay, která nedávno ukončila vítěznou válku s Bolivií, vypuklo vojenské povstání.

Vládní vojsko pod vedením generála Estigarribia bylo povstalci poraženo a president republiky Ayaly i náměstek presidentův odstoupili. Jak oznamuje vůdce povstaleckého hnutí, panuje v celé zemi opět klid.

19. II. v noci byl uveřejněn manifest plukovníka Rafela Franco, datovaný dne 9. února, v němž právě svržená vláda i vojenské velení v čele s generálem Estigarribiou se obviňují ze zrady. Manifest mluví o „psovském příměří". a mírový protokol z loňského června označuje jako ránu dýkou do zad vítězného vojska, které „mělo vykrváceti, aby země a národ byly vydány cizáckým kapitalistům".

Franco, který byl min. týden vypovězen do Argentiny, odkud se nyní vrátil, prohlásil, že povstání bylo vyvoláno nespokojeností obyvatelstva se zahraniční politikou. Velká nespokojenost se projevuje též v řadách bývalých bojovníků, podle jejich názorů vláda neplní slibů, jež jim učinila. Prohlašuje se důrazně, že vůdcové povstání nechovají sympatií ke komunismu.

Situace v res. Venezuela.

Generální stávka, která po dva dny ochromovala obchodní život v Caracasu, byla dnes skončena zásluhou rázného postupu presidenta Contrerase. President dal zatknouti guvernéra města, na jehož rozkaz policie vystřelila do davu. Při této střelbě zahynulo 10 lidí a četní lidé byli zraněni. President Contreras zbavil úřadu presidenta státu Lara a presidenta státu Julia, jakož i četné úředníky, dosazené bývalým presidentem Gomezem. Kromě toho Contreras vyhověl četným požadavkům obyvatelstva. Město má vzhled již zcela normální. V pondělí opět vyjdou noviny.

Odsouzení členové Ustaši se neodvolali.

Tři členové Ustaši, Pospišil, Kralj a Rajič, odsouzení 12. II. večer porotním soudem do kaznice na doživotí, měli možnost se do tří dnů proti rozsudku odvolat. Protože tak do soboty večera neučinili, vypršela odvolací lhůta, takže rozsudek je nyní neodvolatelný.

Pravděpodobné změny v československé vládě.

Zdá se již býti jisto, že dojde ke vstupu ludové slovenské strany do vlády.

Je tu pak ještě otázka obsazení ministra zahraničních věcí. Vyslovují se tři jména: dr. Krofta, vyslanec Fierlinger a vysl. Mastný.

---

zvláštní ničivou sílu..."

„Ale takové střely nebudou vynáleny?" tázal se polekaně generál.

„Budou vynalezeny".

„Hospodine! Kdy pak?"

„Jsou již vynalezeny".

„Kým?"

„Mnou."

„Ech... čer - — čerte! Proč jste to zamlčel?"

„Nic jsem nezamlčel. Říkám vám to upřímě: budou takové střely. Já jsem je už vynalezl".

Generál se hněvivě usmál. „A vy nám ovšem ty střely nabídnete ke koupi. Ano? A až je pak od vás koupíme, sešklebíte svůj protivný, škaredý obličej a naznačíte nám, že jste proti těm střelám vynalezl ještě pancéř zcela neobyčejné síly že ano?"

„Ano", odvětil neznámý souhlasně.

„A prodáte jej za pitomý milion, abyste potom vynalezl nové střely?"

„Rozhodně".

Generál vyrval si hrst vlasů a zařval: „Aby vás peklo pohltilo, proklatý! Vlákal jste nás do slepé uličky, v níž celá naše říše musí se zminovat a být zničena. Řekněte mi kdo jste vlastně? Povězte mi svoje jméno, abychom mohli dát jej proklít ve všech chrámech!"

Neznámý vyskočil. Jeho tvář se zachmuřila a spodní ret chvěl se mu rozčilením. „Můžete mi nadávat, jak jen chcete", pravil. „To vás neučiní chytřejším a mne špatnějším. Svoje jméno vám neřeknu; máte li však trochu více důvtipu, pak uhodnete ihned, že jsem vtělená logika, o dvou nohách chodící zdravý lidský rozum! Nemáte ani tolik duševní bystrosti, abyste rázem si ujasnil a pochopil, že je lhostejno, zminuje-li se vaše říše vojenským zbrojením v deseti letech a nebo v deseti minutách... Před vámi stojí lidský genius. A vy, sprosťáku, chcete mi nadávat! Já, sprostý lidský rozum, nemám zajisté nic společného s vaším dílem! Každý se ničí podle své libosti a temperamentu. Vy však nemáte ani temperament, abyste se zničil rázem, bez okolků... Bůh s vámi".

A neznámý práskl dveřmi a vyběhl na ulici.

Dopisy.

Z Bocánovky.

Každá česká vesnička žije svým temperamentem, který jí dovedou vštěpiti kulturní vůdci. Spí se tam kde ne-

jsou předáci a kde srozumění potřeb dnešní kvapící doby je zastiňováno naší lhostejností a sobectvím. Výjevy, okolo nás se odbývající, svědčí důkladně jak život kvapí ve všech oborech velkými kroky ku předu. Různé vynálezy technické nejsou tomu důkladem? Něco podobného pozorujeme dítí se okolo nás ba v samých nás. Rok co rok odstupujeme od starých způsobů naši práce a mimovolně přijímáme způsoby nové, tím dokonalejší čím v ce přemýšlíme, pozorujeme a čteme. Není ku podivu, že život se mění a přijímá nové útvary snad již pro samou evoluci. Stále více zraje myšlenka ku společné práci, všude se volá o zlepšování a sebevzdělání. Společně více dokažeme, rychleji žijeme a snadněji dojdeme k cíly.

Letos naše mládež přišla na ideální myšlenku společného čtení novin. Po poradě, jež vykonala na počátku října, předplatila si dva časopisy: český „Lidový deník“ a polský „Kuryer Polski“. Usnesla se scházeti se dvakráte týdně do školy ku čtení. Nejdříve noviny předčítával učitel p. A. Masopust, později se počali hlásiti ku pomoci odvážnější a konečně každý musel čisti. Společné čtení novin mělo velký význam vzdělávací. Posluchači si značně rozšířili slovesný svůj slovníček o některá cizá slova, poznala jiné země, státy, města, největší politikové světa a důkladně se poznámila s bojujícími státy. Vše se ukazovalo na mapě, jenž přispělo k rozšíření vědomosti ze zeměpisu. Nejvíce pozornosti udílelo se článkům hospodářským, které přinášely vždy mnoho nových vědomostí. Čtení novin mělo význam nejen vzdělávací, ale také morální, mravní a společenský. Posluchači poznali se vespolek, naučili ceniti se navzájem, zvykli si společenskému chování, občanským způsobům a kázni. Po třech měsících čtení novin zakončili a uzavřeli dobrým skutkem. Sebrali mezi sebou dobrovolně deset zlotých a předplatili si jediný náš český časopis „Hlas Volyně“. Podle ročního rozvrhu osvětové práce, dne 2. února t. r. naše mládež pod řízením učitele p. Ant. Masopusta odehrála veselohru o 3 jednáních „Vosí hnízdo“. Role byly dobře obsazené. Herci se čile cítili, tak že veselá nálada herců, vzbudila podobnou náladu ve společnosti, která téměř neustavně se musela smáti. Kus nanejvýš charakteristický pro zatvrzelé staré mládenci, kteří rádi vyu ívají „momenty“, všem se líbil velice. Pěkně vykonala svou úlohu sl. Krejčová v úloze vdovy pí. Lahodové, dost věrně představily městské slečny sl. Kocourková, sl. Pajerová a sl. Matějková. Chytrou, namlouvavou a aktuální služku sehrála známá herečka sl. Kudibalová. Z úloh pánů zasluhují pozornosti p. Kudibal Ant., p. Beran Ant., p. Kudrna Jan, p. Solar Vl.. Herci nováčkové p. Kudibal V. a p. Klíma A. prokázali nevšední snahu státi se pozoruhodnými. Po představení odbyla se taneční zábava při milé české hudbě mlodavského kapelníka p. Babáka. Reportoir jeho byl velmi bohatý a vkusně střídaný. Celá společnost naše byla úplně spokojena a v dobrém humoru se rozešla domů až ráno. Výbor Odboru matice školské, který pro své hosty připravil bohatý bufet, milerád sloužil neunavně každému a z výtěžku nemálo těžil.

Půjdeme-li všichni v jednotě a v souhlasu, budeme míti radost se života a z dědictví, které zanecháme pro potomstvo. Jen více smyslu pro myšlenku a záště pominou. Přeji naši mládeži mnoho zdaru v započaté práci.

Pozorovatel.

—o—

VÝCHOVNÝ VÝZNAM ŠKOLNÍCH ZAHRAD.

Zde bych chtěl pojednati o výchovném významu školních zahrad vůbec. Nebude to věc mnohému nová ale dobré věci si máme stále připomínati, abychom na ně nezapomínali. Školní výchova je věc, se kterou stále začínáme, v níž pokračujeme a opět se vracíme.

Amerika věnuje školním zahradám velikou pozornost. Vzniklo tu mocné vychovatelské hnutí, které pomocí školních zahrad pečuje o lepší a přirozenější duševní i tělesnou výchovu mládeže. Ve městech se poznalo, že školní zahrady působí velmi blahodárně na mládež. Děti stykem s půdou posilují tělesné zdraví i duševní energii a učí se rozumět přirozenějšímu — lepšímu životu. Školními zahradami přenáší se venkovský život do měst. Výchovný význam školních zahrad je všeobecně uznáván.

Tímto způsobem vychovávají se ideální občané se smyslem pro hospodářskou užitečnost. Ve školní zahradě zdůrazňuje se vztah člověka k pří-

76.

vi mě...

Dubinová: A tys mu odpověděla?

Mařenka: Vnitřní hlas mi řekl, abych se mu nevyhýbala. Snad to bude k něčemu dobré.

Dubinová: Měj se před ním na pozoru!

Mařenka: Buďte bez starosti — vím již co dělám. Včera mi zastoupil cestu, ztěžoval si, jak prý je mu těžko bez ženy — sotva jsem se udržela, abych mu neplivla do obličeje...

Dubinová: Ten by zasloužil ještě něco více...

Mařenka: A víte co mi řekl? Jestli prý bych ho chtěla, dal prý by rozvod Lidušce

Dubinová: Bože, tak by se splnilo naše nejvroucnější přání. Ještě kdyby ten Jeník...

Mařenka: Již vím co udělám! Vašek dnes večer přijde sem. Kdyby tu tak byl Kazbunda a Vomáčka a ještě někdo. Pohašteřili se s ním při kartách a jsou všichni proti němu.

Dubinová: Jen si dej holka pozor! S ním nic není.

Mařenka: Nebojím se. A bude-li třeba, dovedu se za Jeníka obětovat.

Výstup 3.

Bedrník a Bedrníková.

Bedrník: Dej pambu dobrý večer!

73.

Mařenka (přesvědčivě): Ale on je nevinen. Přísahám, že je nevinen!

Ivan Petr. Vy mlčte! To se potom ukáže. A teď kupředu, marš! (Strká Jeníka).

Dubinová (vstane): Kam ho to povedete, co ho jen čeká?

Ivan Petr. Za paličství a ozbrojený nápad na stráž, jistá deportace na Sibíř!

Dubinová: Kriste Ježiši! Jeníku, Jeníku! (Klesá na zem, Jeníka odvádějí).

—Opona—

PROMĚNA.

Před stavením u Lemešů.
(V pravo roh domu, v hloubi hlídací bouda, pařez, kláda, tu a tam strom, v levo lavička. Je k večeru).

Výstup 1.

Mařenka.

Mařenka (sedí na lavičce): Tak ten čas smutně plyne; Brzy tomu bude rok, co ho tenkrát odvedli do vězení... Co jsme se za ním najezdili s matkou Dubinovou do Lucka, co jsem se nastarala, abych dosvědčila, že je nevinen — vše marně... Snad je

rodě. Ve školních zahradách nepěstují se jen stromy a květiny, ale i charakter dětí, budoucích občanů. Svými výchovnými hodnotami přispívají značně k dětskému rozvoji. Objevují v dětech nadání rolnické, zahradnické, lesnické a vůbec zemědělské. Právě v mládí nutno objeviti přirozené nadání dítěte. Je zajímavé, že mnohé městské děti mají nadání k zemědělskému zaměstnání. K jeho objevení velmi přispívají práce zahradnické, květinářské a znalost přírody.

Učitelé, jimž svěřeno je vedení těchto zahrad, poskytují občanům všeobecný návod k jejich zakládání a vedení a občas je i přehlížejí. Je to praktická spolupráce školy a domova. Pěstováním květin vyvíjí se smysl pro přírodní krásy, což se brzy objevuje i v domácím okolí žáků. Sady a ulice se zlepšují a zkrášlují, což přispívá k lepšímu celkovému vzhledu nejen měst, ale i venkova.

Nejdůležitější výchovnou hodnotou školních zahrad je fakt, že pomáhají při výchově charakteru mládeže. Děti rády v zahradě pracují, navykají tělesné práci, vzdalují se zahálky. Každému žáku bývá přidělen záhonek, na němž hospodaří. Nastane pravé závodění v pěstování. Kdo lepší a pěknější! Dítě miluje přidělený mu kousek půdy víc a více, když vidí, co všechno může na něm vypěstovati.

Učí se úctě k práci, majetku i správnému sebevědomí. Stává se výrobcem a toto vědomí učí je ocenění společnosti a odpovědnosti ve společnosti. Zvýší se úcta k veřejnému vlastnictví. Děti přestávají ničiti cizí stromky a květiny, poněvadž poznaly velikost námahy s pěstěním spojenou. Radují se z nich a často skutkem přispívají k jejich ochraně i pěstění. Spolupráci, jíž uvykly v zahradě, přenášejí pak do života veřejného. Milují přírodu živou i neživou, poněvadž jí rozumějí.

Je to ten nejlepší způsob boje proti vandalismu a znečišťování přírody. Městské dítě učí se rozuměti namáhavé práci zemědělce a oceňovati správně jeho produkty. Přispívá to ke vzájemnému dorozumění a překlenutí propasti, která se rozevírá mezi městy a venkovem. Práce ve školní zahradě vyžaduje ovšem nadšených učitelů. Mlč.

Různé zprávy.

Slepice a snášení vajec.

Jak mnoho snáší slepice vajec, je závislo na množství různých okolností. Že by se podařilo vypěstovat slepice snášející dvě vejce denně, je bajka. Tomuto ideálu je možno přibližiti se tím, že se propěstuje kmen slepic na nejvyšší nosnost jak do kvantity i kvality (velké vejce). Ideálem hospodyň jsou velká vejce hezky syté barvy žloutky. Autor článku ve „Vesmíru", z něhož citujeme, měl příležitost pozorovat plemeno slepic dvojitě lemovaných, t. zv. barneveldek (podle holandského města Barneveld), u nichž došlo výběrem k nosnosti velkých vajec. Veliká, hnědě zbarvená vejce snášela slepice velmi obtížně. Největší vejce byla velmi často protáhlého tvaru. Také často se přiházelo, že vejce bylo sice velké, ale se ztluštělinami v pásu, nebo se skořápkou všelijak vrásčitou. Jedna ze slepic a to právě ta, jež snášela největší vejce, zahynula potrháním vejcevodu. Tato věc je zajímavá se zřetelem na snahu předělávat přírodu z příčin hospodářských. Podaří se to, ale živočich utrpí úhony v celkovém svém stavu.

Padání hvězd.

Meteority čili povětroně, představují nám větší nebo menší kousky rozbitých těles nebeských, které bloudí vesmírem. Dostanou-li se do okruhu přitažlivosti zemské, padají k zemi a při letu ovzduším třením se rozžhaví a zazáří. Pád meteoritů pokládáme za vzácný zjev. Jen v srpnu a listopadu zvýší se jejich počet — tak zv. let - vic — a zahlédneme častěji některou z padajících hvězd. Astronomie však odhaduje počet za rok na zem spadlých meteoritů překvapujícím číslem 20 milionů. Jedná se tu téměř vždy o maličké meteority, průměrné váhy jen asi 0.01 g. Velkých meteoritů spadne za rok průměrně asi 10. Ovšem, že velká většina meteoritů nedopadne na zem. Cestou ovzduším se spálí nebo

74

ten svět opravdu nespravedlivý... Tak mně to zmátlo, že opravdu nevím zda jsem tenkráte hořící věchet ušlapala — snad tedy chytil když jsme odešli.

Stále o tom myslím, a přece nechci uvěřit... Jeník je nevinen, o tom jsem přesvědčena... A přece ho odsoudili.. Bože — patnáct let vydržet v železech v Sibíři... Kdyby to hotově vydržel, co z něj bude až se vrátí..? To už ten život nebude stát za to, aby se dožil... Vždyť to ten chlapec ani nevydrží, zahyne — zahyne, bídně zahyne... Jak ho jen zachrániti, jak?

Výstup 2.

Dubinová.

Dubinová: Co jsi tak zamyšlena dnes, Mařenko?

Mařenka: To víte, myslím stále na něho... na Jeníka...

Dubinová: Bože, já ani spáti nemohu, stále ho vidím, kterak spíná ruce v poutech, a volá o své nevině... (Slzí). Oči si pro něj vypláču... Snad mě to brzy utrápí...

Mařenka: Vzpamatujte se Dubinová — vy musíte žít pro ostatní děti, vždyť by zůstaly úplnými siroty... (Posazuje ji k sobě).

75.

Dubinová: Ještě že nám poslal domů ty peníze než se tenkrát vydal na tu nešťastnou návštěvu v noci... Co bych si byla s dětmi v bídě počala — byl jedinou moji podporou a nadějí..

Mařenka: Také Vás by neopustili...

Dubinová: Jsi hodná, Mařenko. Bůh ti to odplať! Bylo těch peněz přes 300 rublů, co nám poslalas. A ti hodní lidé Kláskovi z Kijeva když k nim Liduška zajela, vyprodali Jeníkovy věci a ještě přes 100 rublů mi poslali. Koupila jsem za to pět desatin země a ještě ledacos do hospodářství.. Bídu teď nemáme, ale raději bych místo toho majetku měla jen toho hocha...

Mařenka: Hodný byl a šetrný, ten by vám byl ještě mnoho dobrého prokázal. Však on se vrátí — on se musí vrátit...

Dubinová: To se ti holka lehko řekne, ale kdo to dokáže, že je nevinen..?

Mařenka (snivě): Kdo tě dokáže, kdo jen, kdo? (Náhle vzrušeně) Snad přece...

Dubinová: Máš nějakou myšlenku?

Mařenka: Mám! (Tajemně). O tom musí vědět ten zrzoun — Vašek...

Dubinová: Také si myslím. Ale jak to z něj dostat?

Mařenka: Onehdy jsem ho potkala — pozdra-

rozpadnou a tvoří t. zv. kosmický prach, ukládající se zvolna na zemi.

Hubenost a zdraví.

Hubenost prý jest známkou zdraví. Lékařské fakulty zjistily, že těžké operace lépe vydrží lidé hubenější než tlustí. Na zánět slepého střeva umírají prý 2 procenta hubených a 10 procent tlustých; při operacích žaludku, hlavně žaludečních vředů umírá 8 procent hubených a 17 procent tlustých, při operaci žlučového měchýře 6 procent hubených a 13 procent tlustých. Nezbývalo by, než aby ten, kdo chce stonat, především ve vlastním zájmu prodělal odtučňovací kůru.

První továrna na zmrzlinu v zemi Eskymáků.

Podnikavý dánský obchodník, který vydělal v krátké době moc peněz prodejem zmrzliny Eskymákům, přesvědčil se prakticky o tom, že neplatí všeobecně ani pořekadlo o „nošení sov do Athén“. Přesto, že celé Gronsko až na pobřežní pásy je pokryto věčným ledem, usoudil, že i Eskymákům zachutná mlska našich a teplých krajů a odvážil se vystavět v Julianehaabu, nejjižnější dánské kolonii v Gronsku, továrnu na zmrzlinu. A pokus převýšil veškeré očekávání. Eskymáci i usedlí Dánové mohou se i v zimě po zmrzlině ujmouti, takže pan továrník prodá i teď denně 2.000 porcí v místě, kde je nanejvýše 3.000 duší. Podnikatel Olav Hanssen, okouzlený svými výsledky, chce zřídit po celém obydleném pobřeží filiálky. Při gronském podnebí nemusí se bát, že se mu zkazí zboží.

Londýn bez koní.

V Londýně, kde mají plno velikých starostí, mají v poslední době také velkou starost s koňmi. Jde o zamýšlený zákaz starosty města, podle něhož se nebudou napříště smět objevit v londýnských ulicích koně mezi devátou a osmnáctou hodinou. Podle tvrzení dopravních odborníků jsou totiž povozy, tažené koni na překážku vypjaté městské dopravě a příčinou neblahých pouličních nehod, protože zaviňují ve veliké většině případů nežádoucí srocení. Otázkou „S koni či bez koní?“ zabývá se veřejnost velice živě a je rozdělena, jako při všech veřejných otázkách, na dva tábory. Odpůrci systému bez koní, mezi nimiž je ku podivu značné procento žen, namítají, že Londýn, zbavený koní, ztratí mnoho ze svého kouzla, že budou těžce poškozeni všichni dosavadní majitelé koňských dopravních prostředků a že nad to nebude dopravě ulehčeno v přiměřené míře.

CENY OBILÍ.

Záznam 14 II. soukromého obchodu — zač kupuje.

Žito	zl.	1.80	za 1 pud (16.38 kg)
Pšenice	„	2.90	„
Ječmen	„	1.80	„
Oves	„	1.65	„
Hrečka	„	.—	„
Proso	„	.—	„
Řepák	„	6.50	„
Hrách	„	.—	„
Fasole	„	.—	„
Mák	„	9.00	„
Jetel	„	120—125.00	za 100 kg.

Adresa redakce a administrace: Kwasilów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskárna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 5 zl. ročně více. Cena inserátu: vel. 1/12 zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.